ការសិក្សាលើមាត្រានីមួយៗ

ប្រធានបទ

ស្តីពី

ដែនអនុវត្តនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ

(គន្ថីទី១ មាតិកាទី១ ជំពូកទី២ និងទី៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)

រៀបរៀងដោយ៖ ន.ស.រ

ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧

មាតិកា

ផ្នែកទី១

ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ផ្នែកទី២

ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ

ដែនអនុវត្តនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ សំដៅដល់ការកំណត់ទុកជាមុននូវដែនកំណត់ច្បាស់លាស់មួយ ដើម្បីឲ្យដឹងថា ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌត្រូវយកមកអនុវត្តនៅពេលណា ទីកន្លែង និងបុគ្គលណាខ្លះ។

ជាក់ស្តែងតាមរយៈ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០០៩ បានកំណត់ដែនអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជា ២ ផ្នែកគឺ៖

-ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា (ផ្នែកទី១)

-ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ (ផ្នែកទី២)

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា សំដៅដល់ការកំណត់អំពីពេលវេលាដែលត្រូវយកច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមកអនុវត្ត។

តាមគោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលកើតក្រោយការចូលជាធរមាន នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌប៉ុណ្ណោះ។

ដោយឡែកតាមរយៈ ជំពូកទី២ មាតិកាទី១ គន្ថីទី១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ២០០៩ បានចែងអំពីបញ្ញត្តិពិសេសទាក់ទងនឹងពេលនៃការយកច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមកអនុវត្តជា ៣ ករណីគឺ៖

-ការអនុវត្តច្បាប់ដែលលុបចោលបទល្មើស (ក)

-ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាង (ខ)

-ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលធ្ងន់ជាង (គ)

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ក. ការអនុវត្តច្បាប់ដែលលុបចោលបទល្មើស

តាមរយៈមាត្រា៩ គឺបានបញ្ញត្តិឲ្យយកមកអនុវត្តភ្លាមនូវបទប្បញ្ញត្តិថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើសណាមួយ។ មានន័យថា យកបទប្បញ្ញត្តិថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើសនោះ មកអនុវត្តទាំងចំពោះបទល្មើសដែលបានកើតឡើងក្រោយការចូលជាធរមាន និងមុនការចូលជាធរមាននៃបទប្បញ្ញត្តិនោះ ដែលយើងហៅថា "គោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើស"។

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ក. ការអនុវត្តច្បាប់ដែលលុបចោលបទល្មើស (ត)

តាមរយៈគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើសនេះ នាំឲ្យ អំពើ (បទល្មើស) ដែលប្រព្រឹត្តមុនពេលបទប្បញ្ញត្តិថ្មីនោះ ចូលជាធរមាន៖

-មិនអាចធ្វើការចោទប្រកាន់ចំពោះអំពើនោះបាន (ករណីមិនទាន់ចោទប្រកាន់)

-ការចោទប្រកាន់ដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ (ករណីចោទប្រកាន់រួច) គឺត្រូវបញ្ចប់

-ប្រសិនបើមានការផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរត្រូវបានប្រកាសរួច ទោសដែលប្រកាសនោះមិនត្រូវអនុវត្ត (ករណីទោសមិនទាន់បានអនុវត្ត) ហើយទោសដែលកំពុងអនុវត្ត គឺត្រូវតែបញ្ចប់ (ករណីទោសកំពុងអនុវត្ត)។

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ខ. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាង

តាម មាត្រា១០ កថាខណ្ឌទី១ បានបញ្ញត្តិអំពី ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាង។ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាង ត្រង់ចំណុចនេះ សំដៅដល់ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មី ដែលចែងអំពីទោសមានលក្ខណៈស្រាលជាងច្បាប់ចាស់ (ឧ. ករណីច្បាប់ចាស់បញ្ញត្តិឲ្យផ្តន្ទាទោសពី ២ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ រីឯច្បាប់ថ្មីបញ្ញត្តិត្រឹម ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ)។

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ខ. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាង (ត)

តាមខ្លឹមសារនៃមាត្រានេះ គឺត្រូវយកច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលស្រាលជាងយកមកអនុវត្តភ្លាម។ មានន័យថា យកច្បាប់ថ្មីដែលស្រាលជាងនោះមកអនុវត្តទាំងចំពោះបទល្មើសដែលបានកើតឡើងក្រោយការចូលជាធរមាន និងមុនការចូលជាធរមាននៃច្បាប់ថ្មីនោះ ដែលយើងហៅថា "គោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលស្រាលជាង"។

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

ខ. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាង (ត)

តាមរយៈគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលស្រាលជាង នាំឲ្យបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តមុនពេលបទប្បញ្ញត្តិថ្មីនោះចូលជាធរមាន ត្រូវអនុវត្តដោយ៖

-យក ទោស របស់ច្បាប់ថ្មីនោះមកអនុវត្ត (ករណីមិនទាន់ចោទប្រកាន់, ចោទប្រកាន់រួច និងករណីមិនទាន់មានការផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរ)។

-ប៉ុន្តែករណីដែលមានការផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពររួចហើយ នោះទោសរបស់ច្បាប់ចាស់ត្រូវតែយកមកអនុវត្ត ទោះទោសធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងណាក៏ដោយ។

ផ្នែកទី១៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

គ. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលធ្ងន់ជាង

តាម មាត្រា១០ កថាខណ្ឌទី២ បានបញ្ញត្តិអំពី ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលធ្ងន់ជាង។ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលធ្ងន់ជាង ត្រង់ចំណុចនេះ សំដៅដល់ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មី ដែលចែងអំពីទោសមានលក្ខណៈធ្ងន់ជាងច្បាប់ចាស់ (ឧ. ករណីច្បាប់ចាស់បញ្ញត្តិឲ្យផ្តន្ទាទោសពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ រីឯច្បាប់ថ្មីបញ្ញត្តិ ២ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ)។

តាមខ្លឹមសារនៃមាត្រានេះ បានបញ្ញត្តិឲ្យយកច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលធ្ងន់ជាងទៅមកអនុវត្តចំពោះតែបទល្មើសដែលបានកើតឡើងក្រោយការចូលជាធរមាននៃច្បាប់ថ្មីនោះប៉ុណ្ណោះ ដែលហៅថា "គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលធ្ងន់ជាង"។

សន្និដ្ឋាន (ផ្នែកទី១)

ឆ្លងតាមការបកស្រាយខាងលើ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា ចាប់យកគោលការណ៍ធំៗ ២ មកអនុវត្តគឺ៖

-គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ៖ គោលការណ៍នេះត្រូវបានអនុវត្តចំពោះ ១.បទល្មើសដែលកើតក្រោយការចូលជាធរមាននៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និង ២.ករណីច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីធ្ងន់ជាងច្បាប់ចាស់ (ជាហេតុនាំឲ្យមិនមានអានុភាពប្រតិសកម្ម)។

-គោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ៖ គោលការណ៍នេះត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះករណីដែល ១.ច្បាប់ថ្មីលុបចោលបទល្មើស និង ២.ច្បាប់ថ្មីស្រាលជាងច្បាប់ចាស់។

ផ្នែកទី២៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ

ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ សំដៅដល់ការកំណត់អំពីទីកន្លែងដែលត្រូវយកច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមកអនុវត្ត។

តាមរយៈបញ្ញត្តិដែលមានក្នុង ជំពូកទី៣ មាតិកាទី១ គន្ថីទី១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បានបែងចែកដែនអនុវត្តនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហជា ២ គឺ៖

-ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ក)

-ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ខ)

ផ្នែកទី២៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ

ក. ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ដើម្បីឲ្យដឹងថា ទីកន្លែងណាខ្លះ គឺជាដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលច្បាប់កម្ពុជាត្រូវបានយកមកអនុវត្តនៅពេលមានបទល្មើសកើតឡើង យើងអាចធ្វើការសិក្សាទៅលើករណី ២ គឺ៖

-សញ្ញាណទូទៅនៃដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ក.១)

-ការចាត់ទុកថាជាដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ក.២)

ក. ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក.១. សញ្ញាណទូទៅនៃដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសទាំងឡាយដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវគិតរួមបញ្ចូលទាំងលំហអាកាស និងសមុទ្រដែលមានចំណងចងភ្ជាប់នឹងដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផងដែរ (មាត្រា១២)។

តាមរយៈ មាត្រា២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងផែនទីខ្នាត ១/១០០.០០០ ធ្វើនៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៣៣-១៩៥៣ ហើយដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិនៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៦៣-១៩៦៩។

ក. ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក.២. ការចាត់ទុកថាជាដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រៅពីដែនដីដែលបានបកស្រាយក្នុង (ក.១) ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌត្រូវយកមកអនុវត្តផងដែរចំពោះទីកន្លែងមួយចំនួន ដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅពេលមានបទល្មើសបានកើតឡើង។

ដោយទីកន្លែងទាំងនោះមានដូចជា៖

-ក្នុងនាវាកម្ពុជា (មាត្រា១៤)៖ បទល្មើសដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងនាវាដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ ទោះបីនាវានោះនៅទីណាក៏ដោយ។

ក. ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក.២. ការចាត់ទុកថាជាដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ត)

-ក្នុងនាវាបរទេស (មាត្រា១៥)៖ បទល្មើសដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងនាវាបរទេស ដែលអាជ្ញាធរកម្ពុជាបានទទួលការអនុញ្ញាតឲ្យពិនិត្យមើល ឬឲ្យចាប់នាវានោះតាមអំណាចនៃកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ។

-ក្នុងអាកាសយានកម្ពុជា (មាត្រា១៦)៖ បទល្មើសដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងអាកាសយានដែលបានចុះបញ្ជីនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទោះបីជាអាកាសយាននោះស្ថិតនៅទីណាក៏ដោយ។

ក. ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក.២. ការចាត់ទុកថាជាដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ត)

-លើបុគ្គលជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬអ្នកសមគំនិតនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (មាត្រា១៧)៖ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវយកមកអនុវត្តលើបុគ្គលនេះក្នុងករណីដែលបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម ត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅឯបរទេស ប៉ុន្តែលុះត្រាតែបំពេញលក្ខខណ្ឌ ២ គឺ៖ ១.បទល្មើសត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់កម្ពុជាផង និងច្បាប់បរទេសផង ២.អត្ថិភាពនៃបទល្មើស ត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពររបស់តុលាការបរទេស។

ខ.ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវបានយកមកអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលកើតឡើងនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅក្នុងករណីដូចជា៖

-ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយឈរលើគោលការណ៍សញ្ជាតិ (ខ.១)

-ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះបទល្មើសប្រឆាំងនឹងកម្ពុជា (ខ.២)

ខ.ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ខ.១. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយឈរលើគោលការណ៍សញ្ជាតិ

ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវបានយកមកអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលកើតឡើងនៅក្រៅដែនដែននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក្នុងករណី៖

-បទឧក្រិដ្ឋ ប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរ (មាត្រា១៩-១)៖ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវយកមកអនុវត្តនៅគ្រប់បទឧក្រិដ្ឋដែលប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរនៅក្រៅដែនដី។

-បទមជ្ឈិម ប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរ (មាត្រា១៩-២)៖ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវយកមកអនុវត្តបាន លុះត្រាតែអំពើ (បទមជ្ឈិម) នោះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់នៃប្រទេសនោះផងដែរ។

ខ.ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ខ.១. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយឈរលើគោលការណ៍សញ្ជាតិ (ត)

-ជនរងគ្រោះជាជនជាតិខ្មែរ (មាត្រា២០)៖ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវយកមកអនុវត្តនៅគ្រប់បទឧក្រិដ្ឋដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទៅលើពលរដ្ឋខ្មែរ។

* នៅក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុង មាត្រា១៩ និង ២០ ខាងលើ ការចោទប្រកាន់អាចប្រព្រឹត្តទៅបានតាមបណ្តឹងរបស់អយ្យការតែប៉ុណ្ណោះ ហើយត្រូវតែមានបណ្តឹងពីរងគ្រោះ ឬសិទ្ធិវន្ត ឬបណ្តឹងបរិហារជាផ្លូវការរបស់អាជ្ញាធរ នៃប្រទេសដែលជាទីកន្លែងដែលអំពើនោះបានប្រព្រឹត្ត។

ខ.ការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ខ.២. ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះបទល្មើសប្រឆាំងនឹងកម្ពុជា

តាមរយៈមាត្រា២២ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវបានយកមកអនុវត្តចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដែននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងករណីបទល្មើសនោះជា៖

១-បទល្មើសប្រឆាំងនឹងសុវត្ថិភាពនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

២-បទល្មើសក្លែងត្រាផ្លូវការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

៣-បទល្មើសក្លែងរូបិយវត្ថុ និងធនបត្រជាតិ ដែលមានតម្លៃស្របច្បាប់នៅកម្ពុជា

៤-បទល្មើសប្រឆាំងនឹងភ្នាក់ងារទូត ឬកុងស៊ុលនៃកម្ពុជា

៥-បទល្មើសប្រឆាំងនឹងទីតាំងទូត ឬកុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

សន្និដ្ឋាន (ផ្នែកទី២)

ឆ្លងតាមការបកស្រាយក្នុងផ្នែកទី២ ខាងលើ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ គឺត្រូវបានអនុវត្តជា ២ករណី គឺ៖

-ក្នុងដែនដី

-ក្រៅដែនដី (១.គោលការណ៍សញ្ជាតិ និង ២.បទល្មើសប្រឆាំងនឹងកម្ពុជា)។

គំនូសបំព្រួញខ្លឹមសារសង្ខេប

- ដែនអនុវត្តនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ
  - ការអនុវត្តក្នុងពេលវេលា
    - ច្បាប់ថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើស មាត្រា៩ → គោលការណ៍ប្រតិសកម្ម
    - ច្បាប់ថ្មីដែលស្រាលជាង មាត្រា១០-១ → គោលការណ៍ប្រតិសកម្ម
    - ច្បាប់ថ្មីដែលធ្ងន់ជាង មាត្រា១០-២ → គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្ម
  - ការអនុវត្តនៅក្នុងលំហ
    - ក្នុងដែនដី
      - ដែនអធិបតេយ្យ
      - ចាត់ទុកថាក្នុងដែនដី
        - ក្នុងនាវាកម្ពុជា មាត្រា១៤
        - ក្នុងនាវាបរទេស មាត្រា១៥
        - ក្នុងអាកាសយានកម្ពុជា មាត្រា១៦
        - អ្នកផ្ដើមគំនិត ឬសមគំនិតនៅកម្ពុជា មាត្រា១៧
    - ក្រៅដែនដី
      - គោលការណ៍សញ្ជាតិ
        - ជនល្មើសជាជនជាតិខ្មែរ (បទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិម) មាត្រា១៩
        - ជនរងគ្រោះជាជនជាតិខ្មែរ (បទឧក្រិដ្ឋ) មាត្រា២០
      - បទល្មើសប្រឆាំងកម្ពុជា មាត្រា២២

ឯកសារយោង

-រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ១៩៩៣

-ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ២០០៩

-សេចក្ដីព្រាងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ២០០៥

-បាឋកថា ស្ដីពី គោលការណ៍គ្រឹះធំៗនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ (ឯកឧត្ដម កើត រិទ្ធ)

សូមអរគុណ !

លោកអ្នកអាចធ្វើការទាញយកនូវឯកសារនានាបន្ថែមទៀតតាមរយៈគេហទំព័រខាងក្រោម

https://www.facebook.com/kh.lawpage

https://www.laws-page.blogspot.com